

ÇOCUK KÜTÜPHANELERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME: NEW YORK HALK KÜTÜPHANESİ ÖRNEĞİ

Prof. Dr. Mustafa YILDIZ
Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü
mustafa@gazi.edu.tr
ORCID: 0000-0003-3885-5322

Doktora Öğrencisi. Büşra GÜLER
Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü
bozkan3870@gmail.com
ORCID: 0000-0002-7317-5739

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi: 06.06.2023

Revize Tarihi: 19.06.2023

Kabul Tarihi: 29.06.2023

Atf Bilgisi: Yıldız, M. ve Güler, B. (2023). Çocuk kütüphaneleri üzerine bir inceleme: New York halk kütüphanesi örneği. *Ahi Bilge Eğitim Dergisi (ABED)*, 4(1), 52-70.

ÖZ

Dil becerilerinin gelişimi bebeklikle birlikte başlayan ve ilerleyen yaşlarda gelişmeye devam eden bir süreçtir. Bu süreçte dil gelişimi ile birlikte bireyde okuma kültürü de kazanılmaktadır. Bu kültürün kazandırılması ailede başlamakta ardından pek çok kurum ve kuruluşun katkısıyla gelişmektedir. Bu kuruluşlardan biri de kütüphanelerdir. Kütüphaneler bilgi ve belgeleri saklama, depolama, düzenleme görevlerinin yanı sıra oluşturdukları fiziki şartlar, planladıkları etkinlikler ile bireylerin okuma kültürü edinmesi sürecinde önemli bir katkıya sahiptir. Bu yönüyle de bireylerin eğitim ve kültür seviyelerinin artmasını sağlayan kurumlar olarak toplumda var olmaktadır. Bu çalışmada dünyada örnek olan New York Halk Kütüphanesinin tanıtılması amaçlanmıştır. Araştırmanın deseni durum çalışmasına örnektir. Çalışmanın örneklemini New York Halk Kütüphanesi Çocuk bölümü oluşturmaktadır. Verilerin analizinde ise doküman analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Kütüphanenin çocuklara ve ebeveynlerine sunduğu hizmetler, etkinlikler bakımından incelenmiştir. Araştırma sonucunda New York Halk Kütüphanesi'nin çocuklara ve ebeveynlere sunmuş olduğu materyaller, aile katılımlı kitap etkinlikleri, bireysel ya da grup halinde yapılan aktiviteler bakımından çocukların kütüphane kullanma becerilerini geliştirmesi, kütüphane kullanımını arttırması, aile destekli okuma alışkanlığı kazandırması bakımından olumlu katkıları olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kütüphane, çocuk kütüphanesi, okuryazarlık.

A REVIEW ON CHILDREN'S LIBRARY: THE CASE OF THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ABSTRACT

The development of language skills is a process that starts with infancy and continues to develop in later ages. In this process, along with the language development, the individual's reading culture is also acquired. The acquisition of this culture starts in the family and then develops with the contribution of many institutions and organizations. One of these institutions is libraries. Libraries have an important contribution to the process of individuals acquiring a reading culture with the physical conditions they create, the activities they plan, as well as the tasks of storing, storing and organizing information and documents. In this respect, they exist in society as institutions that increase the educational and cultural levels of individuals. In this study, it is aimed to introduce the New York Public Library, which is an example in the world. The design of the research is an example of a case study. The sample of the study is the Children's Department of the New York Public Library. In the analysis of the data, the document analysis technique was used. The services offered by the library to children and their parents were examined in terms of activities. As a result of the research, it has been concluded that the New York Public Library can have positive contributions in terms of the materials presented to children and parents, book activities with family participation, and activities carried out individually or in groups, in terms of improving the library use skills of children, increasing the use of the library and instilling family supported reading habits.

Keywords: Library, children's libraries, literacy.

Giriş

Bir ülkenin bilimsel yönden gelişimi ve toplumu oluşturan başarılı bireyler yetiştirmesinin temelinde, o toplumun oluşturduğu okuma kültürünün önemli bir payı vardır. Çocuğun okuma kültürü edinme süreci birbiriyle ilişkili ve her bir basamak birbirini etkileyerek gelişmektedir. Aşamalı bir şekilde ilerleyen bu sürecin ilk becerisi "dinleme alışkanlığı" edinmedir. Bu alışkanlıktan sonra

okuma-yazma becerisi edinilmektedir. Bu beceriye de ‘‘okuma alışkanlığı becerisi ‘‘ denilmektedir. Bu beceriyi de ‘‘okuma alışkanlığı becerisi, eleştirel okuma becerisi ve evrensel okur-yazarlık becerisi’’ izlemektedir (Sever, 2010, s.24) İlerde başlayan bu süreç okul yıllarında devam etmekte ve bireylerin gelecek yaşantılarını etkilemektedir. Toplumda okuma kültürünün artması için kişilerin, okuma-yazma becerilerini, okuma alışkanlığı ve eleştirel okuma becerisine dönüştürmeleri; kazandıkları becerileri teknolojik ortamlarda da amacına uygun olarak kullanabilmeleri gerekir. Bu becerileri kazanan bireylerin sayıca artması toplumda okuma kültürünün de oluşmasına katkı sağlayacaktır (Sever, 2019, s.10). Yani çocuklara erken çocukluk döneminden itibaren dilin bütün bileşenleri (hikayeler, şarkılar, şiirler vb.) ile yaşantılar oluşturarak zengin okuma ortamları sunmak çocuklara önemli katkılar sağlayacaktır. Bu ortamları oluşturmaya yardımcı olabilecek en iyi kaynaklar ise kitaplardır (Delay, 2020, s, 10). Çocuğu erken çocukluk döneminden itibaren kitapla tanıştıran, birlikte kitap okuyarak ona rol model olan ebeveynler, çocuğun okumaya karşı ilgisinin gelişmesinde önemli bir rol üstlenmektedirler (Yavuzer, 1997, s. 165). Sadece okul döneminde akademik olarak yapılan okuma değil, serbest zamanda zevk amaçlı yapılan okuma da çocukların kişilik ve zihinsel gelişimi için oldukça önemlidir. Erken çocukluk döneminin ilk yıllarından itibaren gelişen okuma alışkanlıkları, hayatın boyu devam etmektedir (Majid, 2018, s.56). Böylece okuma alışkanlığı kazanan bireylerde okuma kültürü de oluşacaktır. Okuma alışkanlıkları bireylere farklı yollarla kazandırılabilir. Alanyazın incelendiğinde okuma alışkanlıklarının kazandırılmasında ev, okul ortamı kadar kütüphane ortamlarının da faydalı olacağı vurgulanmıştır. Medlar (2016), bugün doğan çocukların 22. Yüzyılda halen hayatta olacaklarını, artan nüfus ile birlikte 21. Yüzyılın çocukların yeni yüzyıla hazır olduklarından emin olmaya adanmış olmasının hayati önem taşıdığını ifade etmektedir. Bu hazırlıkta da kütüphanelerin kritik rol oynadığını dile getirmiştir. Çocuklara Kütüphane Hizmeti Derneği’nin (Association for Library Service to Children [ALSC]) temel amacının ‘‘kütüphaneler aracılığıyla çocuklar için daha iyi bir gelecek yaratmak olduğunu açıklamıştır. Çocuklara yönelik halk kütüphanesi hizmetlerinin son zamanlarda okula hazır olmayı teşvik etmeye vurgu yaptığı görülmektedir. Okula hazır bulunuşluk, çocukların ilerleyen okul hayatlarında başarılı olmaları, gerekli beceri, davranış ve bilgileri okul döneminden önce kazanmalarını sağlamaktadır (Cahill, Hoffman, Ingram ve Joo,2020). Her kütüphane türünün çocuklarda okumaya karşı olumlu tutum geliştirmesi, okuma kültürü oluşturması beklenmektedir. (Fourie ve Meyer, 2016, s.422). Tanju (2010), çocukların kitap okuma alışkanlıklarına yönelik yaptığı araştırmada, çocukların kütüphanelere erken yaştan itibaren götürülmesi, özellikle ebeveynleri eşliğinde uygun zamanlarda kütüphanede vakit geçirmeleri ve üye olmaya yönlendirmeleri gerektiğini belirtmektedir. Bir diğer çalışmada da Cevher (2015), çocuk kütüphanelerinin çocukların okuma kültürü oluşturması aşamasında onları eğlenceli ortamlarla buluşturduğunu, kaliteli kitaplarla ve farklı pek çok materyallerle tanıştırdığını ifade etmiştir. Altunbay ve Uslu Üstten (2020), okuma kültürünün oluşmasında toplumda basılan ve satılan kitap sayıları, kişi başına okunan kitap sayısı, gazete sayısı kadar toplumda var olan kütüphane sayısı ve insanların kütüphane kullanımlarının da önemli bir ölçüt olduğunu belirtmişlerdir. Şentürk (2021), ailede temelleri atılan okuma alışkanlıklarının devamlılık sağlaması ve gelişmesi için okulun, öğretmenlerin düzenli kütüphane ziyaretlerinin ve kütüphanecilerin önemini vurgulamaktadır. Çalışmalarda bir toplumda okuma kültürü oluşturulması konusunda kütüphanelerin önemli bir rolü olduğu vurgulanmış olsa da 2019 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın ‘‘ Türkiye’nin Okuma Kültürü Haritası Projesi’’ kapsamında 6212 kişi ile görüşmesi sonucunda halk kütüphanelerinin varlığının bilinme oranının %77 olduğunu ifade etmiştir. Halk kütüphanelerinden yararlanmayanların belirttiği nedenler arasında kütüphane kullanma alışkanlığı olmaması, okumayı sevmemesi, aradığı bilgileri internet yoluyla elde etmesi, kütüphaneyi sevmemesi, zamanının olmaması, kütüphanenin uzak olması ya da yerini bilmemesi şeklinde dile getirmişlerdir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2019). Katrancı ve Yetgin (2019) ebeveynlerin, çocuklarının okuma ve kütüphane ile çocuk kütüphanesine yönelik görüşlerini araştırdıkları çalışmalarında ebeveynlerin, çocukların kütüphanelere sevecek gitmeleri için kütüphane tarafından çocukların ilgilerini çekecek etkinliklere yer vermeleri gerektiğini, okulların kütüphane ziyaretleri yapmasının, kütüphane tarafından ödül/hediye verilmesi yönünde beklentilerini dile getirmişlerdir.

Toplumların okuma seviyesinin göstergesi olan kütüphanelerin işlevini ve etkisini arttırmak amacıyla dünyada da çalışmalar yapılmaktadır. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [UNESCO]) tarafından

yayımlanan ‘‘Halk Kütüphanesi Bildirgesi’’nde ‘‘halk kütüphanesinin eğitim, kültür, katılım ve bilgi edinmek için canlı ve yaşayan bir dinamik olduğunu ifade ederek; bilgi, okuryazarlık, eğitim, kapsayıcılık, sivil katılım ve kültürü yaymak için pek çok görevi üstlendiğini belirtmektedir. Bildirgede ayrıca halk kütüphanelerinin yaş, cinsiyet, etnik köken, dil, din, sosyal statü farklılıkları aranmaksızın herkes için erişime açık olması gerekliliği vurgulanmıştır (Akt. Yılmaz ve Ezenel,2022). Halk kütüphaneleri ayrıca çocuklara doğumdan yetişkinliğe kadar okuma alışkanlığını oluşturmak, okuma ve yazma becerilerini geliştirmek için programlar ve etkinlikler hazırlamak, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlığın gelişmesinde yardımcı olmak, çocuk ve gençlerin ulaşamadığı okuma materyallerini sağlamak noktasında da önemli bir potansiyele sahiptir. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi de çocuklar ve gençlerle ilgili kütüphane politikalarının oluşturulması ve politikaların uygulanması konusunda destek vermektedir. Sözleşmede, çocukların bilgi ve eğitim hakları için kütüphanelerin güvenilir ortamlar olduğu, çocuk kütüphanecilerinin okuryazarlığın gelişmesinde, okumanın önemi konusunda bilginin yaygınlaştırılmasında önemli bir görev üstlendiğini belirtmektedir (The United Nations Convention on the Rights of the Child [UNCRC]). IFLA Çocuklar ve Genç Yetişkinler İçin Kütüphaneler Bölümünü 2003 yılında yeniden revize ederek çocuk kütüphaneleri hizmetlerinde örnek uygulamalar sunmayı amaçlamıştır. Yayımlanmış olan kılavuzda şu an dünya genelinde halk kütüphanelerinin durumunda önemli farklılıklar olduğunu savunmaktadır. Her halk kütüphanesinde hizmet sunulacak farklı bir grup olduğunu ve bu grupların birbirinden farklı öncelik ve ihtiyaçları bulunduğu ifade edilmektedir. IFLA 0-18 yaş Çocuklara Yönelik Kütüphane Hizmetleri Rehberi, dünyanın her bölgesinde çocuklar için kütüphane hizmetlerinin şartlarının geliştirilmesini iyileştirilmesini desteklemek amacıyla kullanılabilir. Rehberde okuryazarlık, okuma kültürünün gelişmesi, okuma sürecinde çocukların ihtiyaçlar ve hakları hakkında uluslararası kütüphane topluluklarına rehberlik etmektedir. Ayrıca farklı yeteneklere sahip çocuklar için de kütüphane hizmetlerini daha etkili hale getirmek için desteklemektedir. Amaç halk kütüphanelerinin içinde bulunduğumuz dijital dönemde çocuklara yüksek kalitede hizmet sunmak ve kütüphanenin modern toplumdaki değişen rolünü tanımlamaktır (Akt. Polat, Eroğlu, Çuhadar, Kavak,Tan, 2018).Çocuk kütüphanelerinin görevleri ise bebelere ve çocuklara hizmet vermek için uygun tasarlanmış, zengin içeriğe sahip, iyi düzenlenmiş bir ortamda yaş grupları ile birlikte vakit geçirme fırsatı tanıyan, materyal ve etkinlik bakımından sayısız imkana sahip, kartlar, şarkılar ve çeşitli kitaplarla yaşantılar sunan mekanlardır. Bu zengin içeriğe sahip tasarlanan ortamlar okul öncesi çocuklar için okuma ve yazmaya hazırlık olacaktır. Ayrıca erken okuryazarlık döneminde olan çocuklar için okuma-yazma becerilerinin okul öncesinde aşılması sağlanacaktır. Bebek ve çocuklar bakıcıları ve ebeveynleri ile birlikte eğitici oyunlar, bulmacalar, oyuncaklar, eğlenceli kitaplar ile vakit geçirerek çocukların kitap ile etkileşime girmesi sağlanacaktır (Akt. Yılmaz ve Ezenel, 2022). Türkiye’de de Kültür ve Turizm Bakanlığının yayınladığı Halk ve Çocuk Kütüphaneleri Yönetmeliğinin bazı maddelerinde de çocuk bölümü ve çocuk kütüphanesi tanımlanmış ve görevleri verilmiştir. Yönetmelikte ayrıca halk kütüphanelerinin içerisinde çocuk bölümleri kurulması, halk kütüphanesi büyüklük bakımından yetersiz ise çocuk kitaplarının bulunduğu bir köşe yapılması, gerekli görülen durumlarda ayrı bir bina olarak çocuk kütüphanesi açılması belirtilmiştir. Çocuklar için ayrılan bölümlerde çocukların göz ve kulağına hitap eden materyaller olması, çocuklara atölyeler düzenlenmesi, çocuklara sesli kitap okuma saatleri düzenlenmesi, çocukların kütüphanelerden yararlanması için ortamlar oluşturulmasının sağlanması vurgulanmıştır (Kültür ve Turizm Bakanlığı).

Türkiye’de çocuk kütüphanelerinin geçmişine bakılacak olursa ilk çocuk kütüphanesi Türk Ocakları tarafından 1925 yılında Akhisar’da kurulmuştur. İlk modern çocuk kütüphanesi ise 23 Nisan 1955’te Ankara Bahçelievler’de açılmıştır. Açılan çocuk kütüphanesi Milli Kütüphanenin bir şubesi olarak kurulmuş ve Adnan Ötügen tarafından tasarlanmıştır. 2000 yılının sonlarında ise çocuk kütüphaneleri halk kütüphanelerine devredilmiştir (Demircan, 2006). Son yıllarda değişen dünya düzenine uyum sağlamak amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ‘‘Çocuk ve Halk Kütüphanelerinin İyileştirilmesi Projesi’’ kapsamında çalışmalar yürütülmeye başlamıştır. Projenin başladığı yıl olan 2012’den 2022 yılına kadar 265 kütüphane yapılandırılmış olup, pek çok kütüphanede de çalışmalar halen devam etmektedir. Aynı zamanda 2020 yılında Ankara’da açılan Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi içerisinde yer alan Nasreddin Hoca Çocuk Kütüphanesi de 25.000 adet kitaptan oluşan koleksiyonu ile 5-10 yaş arasındaki çocuklara hizmet vermeye başlamıştır. Kütüphanede masal dinleme etkinliklerinin yanı sıra yaş gruplarına göre çocuklar için sanat

çalışmaları da yapılmaktadır. Grup ya da bireysel olarak gelerek kütüphanede zaman geçiren çocuklar için aynı zamanda görsel ve işitsel materyallerden faydalanmaları adına ses ve görüntü odaları da tasarlanmıştır (Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi,2020). Bu çalışmalar ile kütüphanelerin insanların yaşamlarının doğal bir parçası haline getirmek amaçlanmakta, kütüphanelerden daha çok kişinin yararlanması, özellikle çocuk ve gençlerin okuma alışkanlığı kazanması, kaliteli zaman geçirmeleri hedeflenmektedir (<https://kygm.ktb.gov.tr/TR-311608/proje.html>). Son olarak 2021 yılında Millî Eğitim Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığının ortak projesi olan ‘‘ Kütüphanesiz Okul Kalmayacak’’ projesi de hayata geçmiş ve okul kütüphanelerinin yeniden aktif hale gelmesi için tasarım çalışmaları başlatılmıştır (<https://www.meb.gov.tr/kutuphanesiz-okul-kalmayacak/haber/24405/tr>). Çocuk kütüphanelerinin misyonu, kapsamı, hizmetleri ve tasarımına yönelik çalışmalar incelendiğinde çocuk ve halk kütüphanelerinin önemiyle ilgili pek çok çalışmaya rastlanmaktadır. Ersoy (2009) yaşam boyu öğrenme ve halk kütüphaneleri başlıklı çalışmada öğrenmenin yaşam boyu devam ettiğini, bu süreçte de kütüphanelerin önemli bir yeri olduğunu dile getirmektedir. Gönen, Nihan ve Temiz (2015), çocuk kütüphanelerinin rolü ve önemi ile ilgili yaptıkları çalışmalarında kütüphane programı örneği tasarlayarak erken çocukluk dönemlerinde anaokullarında eğitim programları kapsamında programın uygulanması ve değerlendirilmesinin önemini vurgulamışlardır. Güneş ve Canatar (2020), halk kütüphanelerinde bebek kullanıcılara yönelik hizmetler başlıklı çalışmalarında halk kütüphanelerinin verdikleri hizmet ile kullanıcı kitlesi en büyük kütüphane olduğu ifade edilmiştir. Bebeklikten başlayarak bütün yaş gruplarına hizmet sunan halk kütüphanelerinin ülkemizdeki durumlarını incelemişler ve ülkemizde bu örneklerin sınırlı sayıda olduğunu ifade etmişlerdir. Güller ve Bilbay (2016), günümüz kütüphane yapılarının okul öncesi çocuklara yönelik nasıl bir mekânsal yapı sunduğunu inceledikleri çalışmalarında kütüphanelerin içerik kadar mekânsal olarak tasarımının da önemi üzerinde durmuşlar ve interaktif mekanlar olan kütüphane ortamlarının ilgi çekici bir şekilde donatılmasının çocuklara kitap ve kütüphane sevgisi kazandıracaklarını belirtmişlerdir. Arat ve Parlak (2020), ise çalışmalarında bebek ve çocuk kütüphanelerine örnek olan Karabük Bebek Kütüphanesi ve Ankara Ali Dayı Çocuk Kütüphanesinin ergonomik açıdan çocuklara uygunluğunu incelemişlerdir. Bu çalışma ile gelecekte de tasarlanması planlanan kütüphanelere örnek olacağını vurgulamışlardır.

Halk ve çocuk kütüphaneleri ile ilgili yapılan araştırmalar ve bakanlıkların kütüphanelerin iyileştirmesi ve yaygınlaştırılması ile ilgili projeler gösteriyor ki kütüphaneler geçmişte önemini koruduğu kadar bugün de koruyor ve gelecekte de korumaya devam edecektir.

Toplumların okuryazar nesiller yetiştirmesi, dijital çağa uyum sağlayan, kütüphane kullanımını bir yaşam tarzına dönüştüren bireylerin sayısının artması için kütüphanelerin şartlara uygun şekilde değiştirilmesi ve dönüştürülmesi kaçınılmaz bir gerçektir. Bu çalışmanın amacı Türkiye’de gelecekte yapılması planlanan kütüphanelere model olması yönünden, dünyada iyi bir örnek olan New York Halk Kütüphanesi çocuk bölümünü tanıtmaktır. Ayrıca çalışma, tarihi eskiye dayanan dünyada nitelikli bir örnek olması ve alanda New York Halk Kütüphanesi incelenmesi ile ilgili çalışmaya rastlanmaması bakımında da önemlidir. Amaca yönelik alt amaçlar aşağıda verilmiştir:

1. New York Halk Kütüphanesinin genel özellikleri nasıldır?
2. New York Halk Kütüphanesinde bebeklik dönemi çocukları için yapılan etkinlikler nasıldır?
3. New York Halk Kütüphanesinde okul öncesi-ilkokul dönemi öğrencileri için yapılan etkinlikler nasıldır?
4. New York Halk Kütüphanesinde ortaokul-lise dönemi öğrencileri için yapılan etkinlikler nasıldır?

Yöntem

Bu bölümde sırasıyla çalışmanın araştırma modeli, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi sunulmuştur.

Araştırma Modeli

Araştırma verileri nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasına örnektir. Durum çalışması, sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesine ve incelenmesi olarak tanımlanmaktadır (Merriam, 2018).

Çalışma Grubu

Çalışma bir durumun derinlemesine betimlenmesini içermektedir. Bu nedenle araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak incelenen durumu ilişkin ihtiyaç duyulan veri elde edilmiştir. Çalışmanın amacı büyüklüğü ve üye sayısı bakımından dünyada önemli bir kütüphane olan New York Halk Kütüphanesini tanıtmak olduğu için amaçlı örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Amaçlı örnekleme, araştırmacının keşfetmek, anlamak, iç görü kazanmak istediği pek çok şeyin öğrenilebileceği bir örneklem seçiminin zorunlu olduğu varsayımına dayanmaktadır (Merriam,2018). Bu bağlamda 1895 yılında kurulan ve Amerika Birleşik Devletleri'nin en büyük ikinci kütüphanesi olan New York Halk Kütüphanesi 50 milyondan fazla kitaba ev sahipliği yapmaktadır. Her yaştan çocuğa, eğitimciye, ebeveynlere, bakıcılara yüz yüze ve çevrim içi programlar planlanmaktadır. Ayrıca halk kütüphanesi ve Çocuk Kütüphaneleri Derneğinin iş birliği ile ebeveynlere yönelik erken okuryazarlık ve beyin gelişimi üzerine yapılan araştırmalar sonucunda "early child ready to read@yourlibrary" sitesini oluşturmuşlardır. Bu girişimin amacı halk kütüphanelerini sürekli eğitimin ortağı yapmaktır (NYPL,2022). New York Halk Kütüphanesi bebeklik döneminden yetişkinliğe kadar her yaştan insana hitap eden zengin içeriği ile hem kütüphane ortamında hem de dijital ortamda farklı yaşantılar sunma görevini yerine getirmektedir. Özellikle dijitalleşen dünyaya uyum sağlayan çevrim içi etkinliklerin yanı sıra kütüphane ortamında çocuklara ve gençlere sağladığı imkanlar ve atölyeler ile çocuk ve yetişkinlere ilgi çekici bir dünyanın kapılarını açmaktadır. Dünyada örneğine az rastlanır bir model olması New York Halk Kütüphanesinin çalışmaya kaynaklık etmesini sağlamıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin analizinde doküman incelemesi analizi kullanılmıştır. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgularla ilgili bilgi içeren yazılı ve görsel materyallerin analizini kapsamaktadır. Bir araştırma problemi hakkında belirli bir zaman diliminde üretilen dokümanlar ya da araştırılan konu ile ilgili bilgilerin birden çok kaynak tarafından ve değişik aralıklarda üretilen dokümanların geniş bir zaman diliminde analizinin yapılması doküman incelemesi ile yapılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2002, s.189-190). Araştırma problemlerine cevap vermek amacıyla New York Halk Kütüphanesi'nin web sayfası detaylı incelenmiştir. Analiz sürecinde New York Halk Kütüphanesinde bebeklik döneminden gençlik dönemine kadar kütüphane tarafından planlanan etkinlikler, aile katılımlı etkinlikler, sanat grupları, bilim grupları ile yapılan etkinlikler, dijital ortamda yapılan etkinlikler, kütüphane sisteminin işleyişi ile ilgili ulaşılan yazılı ve görsel kaynaklar doküman analizi yoluyla incelenerek bilgi verilmiştir. Mevcut çalışmada da New York Halk Kütüphanesi'nin genel özellikleri, kütüphanede yapılan etkinlikler, kütüphane sisteminin işleyişi ile ilgili sınıflamalar yapılmıştır. Araştırma sorularına göre kütüphanede yapılan yüz yüze ve çevrim içi etkinlikler, grup çalışmaları; bebeklik dönemi, okul öncesi-ilkokul dönemi, ortaokul-lise dönemi şeklinde başlıklar belirlenmiş ve etkinlikler bu başlıklara uygun olarak analiz edilmiştir. Bu aşamada verilerin analizini destekleyecek nitelikte görsel kanıtlardan da yararlanılmıştır.

Araştırma Etiği

Bu çalışmada, araştırma ve yayın etiği kurallarına uyulmuştur. Ayrıca bu çalışma literatür taramasına dayalı bir çalışma olduğu için etik kurul kararı gerektirmemektedir.

Bulgular

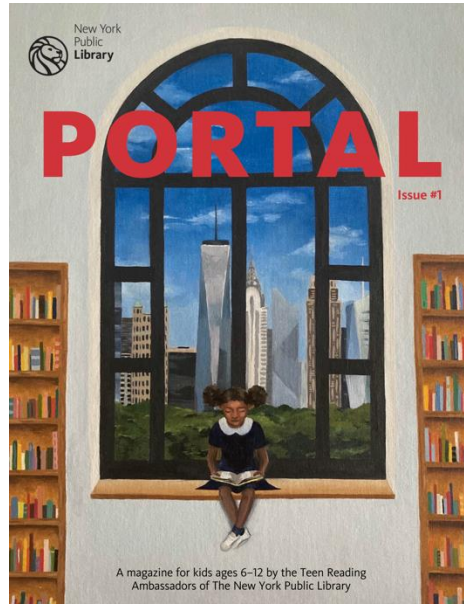
Bu bölümde çalışmadan elde edilen bulgulara ve bunlara ilişkin yorumlara yer verilmiştir. Amaca uygun belirlenen alt amaçlar sırayla ele alınmıştır.

New York Halk Kütüphanesinin Genel Özellikleri

Amerika’da bulunan kütüphanelerde sadece kitap alışverişi değil aynı zamanda okul dışı çeşitli aktivitelerin yapıldığı bir sistem mevcuttur. Merkezden yani New York Halk Kütüphanesi’nden diğer semtlerdeki kütüphanelere uzanan sistemli bir şekilde kütüphane aktiviteleri yürütülmektedir. Özellikle erken okur yazarlık ile ilgili etkinliklere daha çok önem verilmekte ve çocukların küçük yaşlardan itibaren kitap sevgisi kazanması bir devlet politikası olarak benimsenmiştir. New York Halk Kütüphanesi, her yaşta çocukta, ebeveynlere, eğitimcilere, bakıcılara bir takım program ve kaynaklar desteklemek için kurulmuştur.

New Yorklu çocuklar ve gençler için tasarlanan etkinlikler, kitaplar, ücretsiz ev ödevi yardımı, öğrenme araçları ve tüm becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak eğlenceli, ilgi çekici etkinlikler bulunmaktadır. Okul sonrası düzenlenen aktivitelerle öğrencilerin kütüphane sınırlarında güvenli ve kaliteli vakit geçirmesi sağlanmaktadır.

New York Halk Kütüphanesinin ‘‘Genç Okuma Elçileri’’ adlı programları gençlere işe hazırlık, liderlik becerilerini geliştirmeye yardımcı olmak için staj imkânı sunmaktadır. Katılımcı gençler kütüphane içerisinde belirli saatlerde küçük çocuklara rol model olma görevini üstlenmektedirler. Kütüphanenin yaşam boyu okuma ve öğrenme sevgisini aşılama misyonunu elçiler kazandırmak için çalışmaktadırlar. Aynı zamanda okuma elçileri görevini üstlenen gençlerin kendi editörlüklerinde çıkardıkları dergilerinde yazarlıkta yapma fırsatına sahip olmaktadır. Kütüphane tarafından çevrimiçi ortamda ve baskı ile yayınlanan ‘‘Portal’’ adlı dergi 6-12 yaş arası çocuklara yönelik bir dergidir. Dergide hikayeler, eğlenceli etkinlikler, çizgi romanlar bulmak mümkündür. ‘‘Portal’’ kelimesi ‘‘kapı veya yeni bir yere giriş’’ anlamına gelmektedir. Elçiler de kitapların ve kütüphanelerin heyecan verici yeni dünyalara açılan kapılar olarak oynadığı rolü yansıtmak adına dergi için bu ismi seçmişlerdir.

Görsel 1. Okuma Elçilerinin Yayınladığı Portal Dergisi (New York Public Library,2021)

Derginin giriş kısmında editör tarafından okuyuculara hitap eden sayfa ile başlamaktadır.

‘‘Merhaba! 2021 Teen Reading Ambassadors grubuyuz. İlkbaharda sanal olarak tanıştık ve sizin gibi çocuklar için Portal adında bir dergi oluşturduk çünkü kitapların ve kütüphanelerin heyecan verici yeni dünyalara açılan kapılar veya pencereler olabileceğine inanıyoruz! Dergimizin bu sayısında New York City hakkında kısa hikayeler, eğlenceli bilgiler, etkinlikler, çizgi romanlar ve daha fazlası var. Sizi Central Park’tan Chinatown’a taşıyan büyümlü bir güvercine atlayabilir, Staten Island tarihinde zaman yolculuğu macerasına çıkabilir veya New

York Halk Kütüphanesi'nin ana binasında çalışan gerçek hayattaki bir kütüphaneciyle röportaj okuyabilirsiniz (aslanları olan!). Dergimizin oldukça güzel olduğunu düşünüyoruz ve umarız okursunuz. Sizi dergimizi okumaya ve kütüphaneyi ziyaret etmeye teşvik etmek için size bazı özel notlar yazdık – sadece bizden size. Yetişkinlere izin verilmez. Mutlu okumalar!”

Genç okuma elçilerinin çeşitli konularda ve temalarda çocuklara yönelik kitap incelemeleri ve önerilerinin yer aldığı bir sayfa da vardır. Okuma Elçilerinin öğrencilerin ilgisini çekmek için tasarladıkları okuma ile ilgili poster örnekleri aşağıda sunulmuştur.

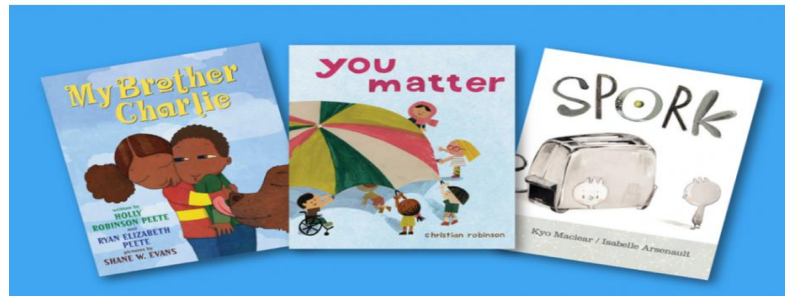

Görsel 2. Okuma elçilerinin öğrencilerin ilgisini çekmek için tasarladıkları okuma ile ilgili poster örnekleri (New York Public Library,2021)

Okuma elçileri ayrıca her ay sitede farklı temalarda indirilebilir ya da kütüphaneden temin edilebilecek resimli çocuk kitapları önerisinde bulunmaktadır.

Görsel 3. Okuma elçilerinin önerdiği dünya dillerinden kitap örnekleri (New York Public Library, 2021)

Görsel 4. Okuma elçilerinin önerdiği duygularla ilgili çocuk kitapları (New York Public Library, 2021)

New York Halk Kütüphanesi aynı zamanda veri tabanları aracılığıyla çocuklar için sesli okuma etkinlikleri, ebeveynleri ile birlikte okumaları için e-Kitaplar sunmaktadır. Ayrıca diğer kuruluşlardan sesli okumaları ve kütüphanenin çocuklar ve gençler için önerilen kitap listeleri de incelenebilmektedir. Öğrencilere kayıt esnasında verilen kütüphane kartları ile erişim sağlanan çeşitli veri tabanları vardır. Bu veri tabanları aşağıda örneklendirilmiştir:

- Brain POP: Matematik, Fen, Sosyal Bilgiler, İngilizce, Sanat, Müzik, Sağlık ve Teknoloji alanlarında çok çeşitli kavramları açıklamaktadır.
- Bookflix: kurgu videolarını bir arada okuma özelliği ve kurgusal olmayan sesli okuma özelliğiyle eşleştirir.
- TumbleBooks Kitaplığı: E kitapları Erken Okurlar, Bölüm Kitapları, Çocuk Klasikleri ve İleri Düzey okuyucular için birlikte okunacak kitaplar mevcuttur.
- TumbleMath: Sesli okuma, matematik e- kitapları için kullanılabilir.
- Kütüphane kartı olmadan kullanılabilen veri tabanları da mevcuttur. Bu sayede kütüphaneye gelme imkânı, üye olma imkânı olmayan pek çok çocuk kütüphane bağlantısı ile aşağıda örneklendirilen veri tabanlarını kullanabilmektedir.
- Çevrimiçi Öykü Zamanı: Sevdikleri kitapları okurken, şarkılar söylerken ve erken okuyazarlık ipuçlarını paylaşırken uzman çocuk kütüphaneciler tarafından doğrudan çocuklara sunulan hafta içi öykü zamanlarıdır.
- NYPL Evde Öykü Zamanı Kılavuzları: Ebeveynlerin kendi öykü zamanlarını evden yürütmeleri için olanak tanır.
- Storyonline Online: SAG-AFTRA Vakfı'nın ödüllü çocuk okuyazarlığı web sitesi olan StoryOnline ünlü aktörlerin ürettiği illüstrasyonların yanı sıra çocuk kitaplarını okuduğu videoları yayınlamaktadır.
- Scholastic Storybook Treasures: Scholastic tarafından yayınlanan ve animasyon yoluyla hayata geçirilen popüler hikayelerden oluşan bir koleksiyondur.
- Brightly Storytime: From Penguin Random House, büyüyen okuyucular için ilgi çekici resimli kitap okuma etkinlikleri.

Kütüphanenin ayrıca kendi geliştirdiği "SimplyE" adlı e okuyucu sistemi ile kaynaklarını ücretsiz şekilde internet ortamında sunmaktadır. Sisteme 300.000 den fazla e-kitap, sesli kitaplar tanımlanmıştır. Her birinin tek bir kaynaktan erişilmesi, ücretsiz ve açık kaynaklı bir e-okuyucu uygulama olması da kullanılabilirliğini arttırmıştır. Kütüphanenin ücretsiz çevrimiçi kaynaklarından yararlanarak ev ödevi yardımı almak için de öğrencilere "Brainfuse'tan Tumble Books, ScienceFlix ve Sholastic Go" veri tabanlarından yararlanma seçenekleri tanınmaktadır.

Kütüphane üyelerine kişiselleştirilmiş kitap seçme hizmeti olarak "Shelf Help" adlı sistemi de oluşturmuştur. Okuyucular okuma ilgi alanlarını söyledikten sonra program okuyucunun ilgisine yönelik 5 kitap listelemektedir. Okuyucu listelenen kitaplardan birini seçtikten sonra program kitap hazır olduğunda okuyucu hangi semtte ise o semte kitabı yönlendirmektedir.

New York Halk Kütüphanesinde Bebeklik Dönemi Çocukları İçin Yapılan Etkinlikler

Dünya genelinde halk ve çocuk kütüphanelerinde değişim ve dönüşüm söz konusudur. IFLA tarafından hazırlanan "Bebekler ve Küçük Çocuklar için Kütüphane Hizmetleri Rehberi"ne göre bebeklere sunulan hizmetler planlanırken, ebeveynlerinde kütüphanede kaliteli vakit geçirebilecekleri (ev bakımı, müzik, yaratıcı drama merkezi, fiziksel oyun alanları vb.) alanlar unutulmamalıdır. Ayrıca bebeklerin konuşma gelişimlerini desteklemede önemli rol oynayan tekerlemeler, şarkılar, ninniler, resimli kitaplarla öykü anlatımları gibi etkinlikler planlanmalıdır. Ayrıca bebekler için verilen hizmetler sunulurken ortamın uygunluğu, araç-gereç ve kullanılan materyallerin tehlikeli olmamasına ve güvenliğine önem verilmelidir. Bebekler için ayrılan bölümlerde gelişimlerine uygun oyun ve oyuncak bölümünün olması, bu bölümlerin halı ile kaplanması, bebek bakım odasının yer alması önemli unsurlardandır (IFLA, 2003)."

New York Halk Kütüphanesi de IFLA 'nın Bebekler ve çocuklar İçin Kütüphane Hizmetleri rehberi ve değişen dünya düzenine uygun olarak bebeklik dönemi çocuklar için ve çocuklara bakan bakıcılar, ebeveynler için günlük programlar düzenlemektedir. Programlarında bebeklerin duygusal, dilsel gelişimlerine, sosyal ve kültürel gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Ebeveyn ve bakıcıların bebeklik döneminde nasıl kitap okumaları gerektiği ile ilgili kütüphaneciler tarafından verilen eğitimler ile bilgi sahibi olmaları sağlanırken, bebek- yetişkin arasında bağın güçlenmesi sağlanmakta ve konuşma becerilerinin gelişmesine yardımcı olmaktadır. Aşağıda kütüphanede erken okuryazarlık programları kapsamında planlanan etkinlik takvimlerine örnek verilmiştir:

Tablo 1.

Kütüphanede yüz yüze ve çevrimiçi planlanan erken okuryazarlık etkinlik takvimi

Tarih	Konu	Konum	Kitle
28 Kasım Pazar 15.30	Pazar Hikaye Zamanı Aile katılımı ile şarkılar, tekerlemeler, sesli kitaplardan oluşan bir program hazırlanmıştır.	Todt Hill Westerleigh Kütüphanesi	Bebek (0-18 ay) Yeni Yürümeye başlayan çocuklar (18-36 ay) Okul öncesi(3-5 ay) Okul Çağı(5-12 ay)
29 Kasım Pazartesi 10.30	Bayan Angela İle Sanal Hikaye Zamanı Kitaplar, şarkılar ve bir yada iki kuklanın konuk olarak görüneceği sanal hikaye zamanıdır.	Google Meet üzerinden	Bebek (0-18 ay) Yeni Yürümeye başlayan çocuklar (18-36 ay) Okul öncesi(3-5 ay)
29 Kasım Pazartesi 11.00	Küçük Çocuklar İçin Sanat İşleme Erken Okuryazarlığı teşvik etmek için yaprak baskıları ve çeşitli etkinlikler planlanmıştır.	Huguenot Park Kütüphanesi	Küçük Çocuklar (18-36 ay) Aileler
29 Kasım Pazartesi 14.30	Öğleden Sonra Hikaye Zamanı 5 yaşına kadar olan çocuklar ve bakıcıları harika kitapların, canlı şarkıların ve tekerlemelerin keyfini çıkarabilir. Mahalledeki diğer çocuklarda tanışabilecekleri bir etkinlik.	Andrew Heiskell Braille ve Konuşan Kitap Kütüphanesi	Bebek (0-18 ay) Yeni yürümeye başlayan çocuklar (18-36 ay)

Not: New York Public Library, <https://www.nypl.org> adresinden 20.11.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kütüphanede hafta içi ve hafta sonları erken okuryazarlıkla ilgili düzenlenen programlar dışında çevrim içi programlara da yer verilmektedir. Böylece gelemeyen aileler için bilgisayar ortamında da kaliteli vakitler geçirmeleri sağlanmaktadır. Bu programlar aşağıda örneklendirilmiştir:

- Baby Fingers: Web sitelerinde ücretsiz olarak sunulan ASL videoları ve kaynakları vardır. Ayrıca Baby Fingers tarafından önerilen diğer kaynaklar; bebek parmakları, ASL NOOK, işitme engelliler için Rocky Mountain Okulu.
- Scholastic Teachables: Mini kitaplar ve yazdırılabilir aktivite sayfaları sunulmaktadır.

Diğer Önerilen ve kütüphanetarafından erişime açılan web Sitelerine örnekler:

- Too Small Too Fail: Ailelerin evde konuşabileceği, şarkı söyleyebileceği, okuyabileceği ve oynayabileceği 10 yol içerir.
- Okuma Roketleri: okuma becerilerini geliştirmeye ve okuma sevgisini geliştirmeye odaklanan ebeveynler için kaynaklar, etkinlikler ve okuma ipuçları. Ebeveynlerin ve çocukların birlikte yapabileceği aktiviteleri içeren indirilebilir Okuma Macera paketleri içerir.
- Brightly: Penguin Random House'dan okumayı seven çocukların yetiştirilmesine yardımcı olmak için çevrimiçi merkez. Okuma ipuçları, kitap önerileri, etkinlikler içerir.
- PBS KIDS: Çevrimiçi oyunlar ve videolar.

New York Halk Kütüphanesinde Okul Öncesi-İlkokul Dönemi Öğrencileri İçin Yapılan Etkinlikler

New York Halk Kütüphanesinde okul öncesi-ilkokul dönemi öğrencileri için sunulan sayısız kaynakların yanı sıra okul sonrası kütüphanede çeşitli aktiviteler düzenlenerek öğrencilerin okul çıkışı güvenli bir mekânda kaliteli vakit geçirmesi sağlanmaktadır.

Tablo 2.

Okul öncesi- ilkokul dönemi öğrencileri için planlanan etkinlik takvimi

29 Kasım Pazartesi 14.30	Okuldan Sonra Eğlence El sanatları, sesli okuma, boyama, bulmacalar içeren K-5 Sınıfları etkinlikleri.	Throg'un Kitaplığı	Boyun	Okul Çağı (5-12 yaş)
-----------------------------	---	-----------------------	-------	----------------------

Not: New York Public Library, <https://www.nypl.org> adresinden 20.11.2021 tarihinde erişilmiştir.

“NYPL After School” etkinliği adıyla pazartesi perşembeye normal okul saatlerinden sonra, 6-12 yaş arası çocuklar için ücretsiz bir okul öncesi – ilkokul programıdır. Eğitimcilerden veya Genç Okuma Elçilerinden ev ödevi yardımı, okuma önerileri, eğlenceli yazma, STEAM ve zenginleştirme etkinliklerini kapsamaktadır.

Etkinliklere katılım ise site içerisindeki paylaşılan mesajlar ile duyurulmaktadır.

“6-12 yaş arası çocukları NYPL After School programımıza şahsen tekrar davet etmekten mutluluk duyuyoruz. Her hafta pazartesi perşembeye, öğretmenlerimizden veya okuma elçilerinden ekstra yardım almak için okuldan sonra aşağıdaki şube konumlarından herhangi birine uğrayabilirsiniz . Kayıt olmanıza gerek yok – sadece gelin! Her şey ücretsiz.”

Şeklinde sitede bilgilendirici bir mesaj ve link mevcuttur.

K – 3 ve 4-6. Sınıflardaki çocuklar için tasarlanan özel NYPL Okul Sonrası paketlerinde etkinlikler, önerilen okumalar, el işleri ve daha fazlası mevcuttur.

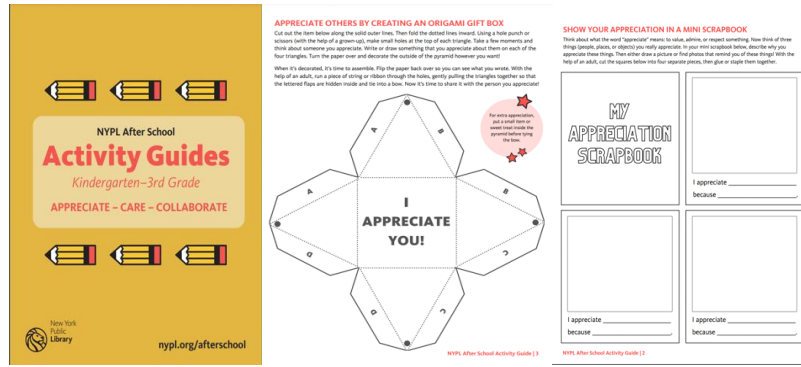
Görsel 5. Bumper Aktivite Kitapları (New York Public Library,2021)

Anaokulu- 3. Sınıf seviyesinde hazırlanan paket kitaplar ortak çekirdek standart programında yer alan kazanımlara da uyumlu bir şekilde hazırlanmıştır. İçerikler kazandırılması istenen becerilere göre belirlenmiştir.

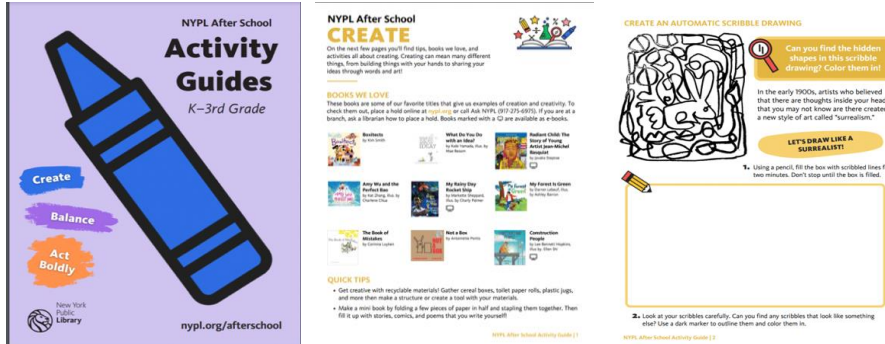
- Yansıt – Keşfet – Araştır
- Takdir – Özen – İşbirliği
- Yarat – Denge – Cesurca Hareket Et şeklinde kitaplar tasarlanmıştır.

Görsel 6. Yansıt – Keşfet – Araştır Kitabı örnek sayfaları (New York Public Library, 2021)

Görsel 7. Takdir – Özen – İş birliği kitabı örnek sayfaları (New York Public Library, 2021)

Görsel 8. Yarat – Denge – Cesurca Hareket Et Kitabı örnek sayfalar (New York Public Library, 2021)

New York Halk Kütüphanesinde Ortaokul-Lise Dönemi Öğrencileri İçin Yapılan Etkinlikler

Kütüphanede gençler için de sınırsız her çeşit kitap erişimi sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra bebekler ve çocuklara yapılan okuma etkinlikleri gibi etkinlikler gençler içinde düzenlenmektedir. Aşağıda ortaokul- lise dönemi öğrenciler için düzenlenen etkinliklerin takvimi gösterilmektedir.

Tablo 3.

Kütüphanede ortaokul – lise dönemi için yüz yüze ve çevrimiçi planlanan etkinlik takvimi

Tarih	Konu	Konum	Yaş Grubu
27Kasım Cumartesi 10.00	SHSAT Eğitimleri Ayda iki 45 dakikalık seansla gerçekleşecektir.	Roosevelt Adası Kütüphanesi	Genç yetişkinler (13- 18 yaş)
27 Kasım Cumartesi 11.00	Oyun Günü En havalı oyun hareketlerine mi sahipsiniz?	Hamilton Grange	Genç yetişkinler (13- 18 yaş)

	Oyun kumandasıyla becerilerinizi sergileyin, kütüphanedeki oyun maçlarında arkadaşlarınıza meydan okuyun.	Kütüphanesi	
27 Kasım Cumartesi 13.00	SHSAT oturumu SHSAT ya da Uzmanlaşmış Lise Değerlendirme Testi . 8,9,10. Sınıflara sunulan bir sınavdır. Ne tür soruların çıkacağı, alıştırmaları ile öğrencilere düzenlenen oturumlarda sınavlar yapılmaktadır.	Parkhester Kütüphanesi, Genç Yetişkin Alanı	Genç Yetişkinler(13-18 yaş)
28 Kasım Pazar 15.30	STEAM SAATİ	Eashington Heights Kütüphanesi	Genç Yetişkinler (13-18 yaş)
28 Kasım Pazar 16.00	Oyun Açık 7. sınıftan 12. Sınıfa kadar olan gençler playstation 4 oynamaya katılırlar.	Edenwald Kütüphanesi	Genç Yetişkinler (13-18 yaş)
28 Kasım Pazar 14.30	Genç Kafe Gençler için biraz masa oyunu, video oyunları oynamaları ya da arkadaşları ile sohbet etmeleri için düzenlenen aktivite saati.	Yeni Dorp Kütüphanesi	Genç Yetişkinler (13-18 yaş) (16-24 yaş)
29 Kasım Pazartesi 15.00	Kolej ve Kariyer Yolları: Kolej – Kariyer Danışmanlığı oturumları	Batı Çiftlikleri Kütüphanesi	Genç Yetişkinler (13-18 yaş)(16-24 yaş)
29 Kasım Pazartesi 15.00	Gençler İçin Çizgi Roman Kitap Tartışması Şu anda okuduğunuz çizgi romana bağlı olarak tartışma, öneride bulunma, yeni kitapları keşfetme ortamı.	Meet Aracılığıyla	Kitap severler
29 Kasım Pazartesi 15.30	Medya Pazartesi Teknolojinin, sanat araçlarının, kağıt ve elektronik kaynakların çeşitli kullanımlarını keşfetmek için düzenlenmektedir. Ayrıca giyilebilir ve kullanışlı tasarımlar, web tabanlı uygulamaları kullanarak fotoğrafları dijital olarak düzenlemeyi öğretmek amaçlı yapılan etkinlik.	Morningside Heights Kütüphanesi Topluluk Odası	Genç Yetişkinler (13-18 yaş)

Not: New York Public Library, <https://www.nypl.org> adresinden 20.11.2021 tarihinde erişilmiştir.

Bebeklik dönemi, anaokulu ve ilkokul çağı çocuklar için yapılan çevrim içi kitap sohbetleri genç ve orta sınıf okurlar için de yapılmaktadır. Sohbetler kütüphane bağlantısı ile youtubeda da farklı konuşmacılar ve farklı konularla yayınlanmaktadır.

Görsel 9. Çevrim içi kitap okuma sohbetinden görüntü (New York Public Library, 2021)

Gençlerin teknolojiyi keşfetmesi, akademik destek bulmak veya vakit geçirmek için tam donanımlı alanlar bulabilmektedirler.

- Gençler için etkinlikler ve programlama
- Kayıt Stüdyosu
- Medya Laboratuvarı
- Sadece gençler için olanaklar
- Sınıf ziyaretleri

Kayıt Stüdyosu ve Medya Laboratuvarı: Fotoğrafçılık, film, grafik tasarım derslerinde yardımcı olmak amacıyla tasarlanmıştır.

Görsel 10. Kütüphanede yer alan kayıt odası (New York Public Library,2021)

Küçük bir grupta ders çalışmak veya toplantı yapmak amaçlı düzenlenen genç çalışma odaları da mevcuttur. Zaman zaman okullarda burada etkinlikler planlayıp öğrencilerini getirerek kütüphane kullanımına özendirmeyi amaçlamaktadırlar.

Görsel 11. Genç çalışma odaları (New York Public Library, 2021)

Görsel 12. Sınıf ve grup ziyaretleri için oluşturulan sınıflar (New York Public Library,2021)

Kütüphane aynı zamanda ortaöğretim öğrencileri için bire bir üniversite ve kariyer hazırlık danışmanlığı da yapmaktadır. Üniversitelerin tanıtımları, burs imkanları gibi konularda bilgi vermektedirler. Çevrimiçi bireysel olarak ortaöğretim sonrası hazırlık yardımı almak için Kolej ve Kariyer Yolları kütüphanecisi ile bire bir oturumlar düzenlenmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Yaşanılan çağ gereği her ne kadar toplumlar dijital çağın getirdiklerine uyum sağlamaya çalışsa da bir toplumun okuma kültürünün oluşmasında, kitap sevgisiyle büyüyen nesiller yetiştirilmesinde kütüphanelere önemli görevler düşmektedir. İçerisinde bulundurduğu kaynakları, materyalleri, hazırlanan programlar, dış ve iç yapı tasarımı ile çağı yakalayabilen kütüphaneler okuyucularını kitapların dünyasına çekmekle kalmayacak okuma becerisi ve alışkanlığı kazandırmanın yanı sıra; yazma, iletişim, dijital okuryazarlık, sosyal becerilerin kazandırılmasını da sağlayacaktır. Bu çalışmada Türkiye’de gelecekte yapılması planlanan kütüphanelere model olması yönünden, dünyada iyi bir örnek olan New York Halk Kütüphanesini tanıtmak amaçlanmıştır.

Çalışmada elde edilen bulgular incelendiğinde birinci alt amaca ilişkin bulgu olan New York Halk Kütüphanesinin genel özelliklerinin IFLA’nın Çocuklar ve Genç Yetişkinler Bölümünde açıkladığı özelliklere sahip olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Rehberde çocuklar ve genç yetişkinler için tasarlanan bir kütüphanenin; okuma kültürü oluşturma ve kalıcı hale getirmeye yönelik etkin programlar hazırlamak, çocukların ve gençlerin dijital bilgi okuryazarlığı becerilerini geliştirmeye yönelik çocuklar, ebeveynler ve bakıcılar için farklı etkinlikler oluşturmak, çocuklar ve gençlerin ulaşabileceği geniş ve nitelikli kaynaklara ve medyaya erişimlerini sağlamak ve kolaylaştırmak, çocukları ve gençleri kendilerine güvenen birer dünya vatandaşı olmaya teşvik etmek, sadece çocuk ve yetişkinler için değil aileleri için de programlar ve hizmetler sunarak toplumun kalkınmasını sağlamak rollerini üstlenmesinin önemine değinmiştir (IFLA,2018). New York Halk Kütüphanesi, her yaşta çocuğa, ebeveynlere, eğitimcilere, bakıcılara bir takım program ve kaynaklar desteklemek amacıyla kurulmuştur. Kuruluşundan günümüze halen yoğun bir ziyaretçi ve üyeye sahip olan kütüphane sadece kitaplar ve yazılı kaynaklar bakımından değil aynı zamanda -e kitaplar bakımından da oldukça zengin bir içerik sunmaktadır. Kütüphane tarafından oluşturulan veri tabanları ile okuyuculara ve üyelere çevrimiçi kaynaklardan yararlanma fırsatları sunmaktadır. Böylece okuyucuların ve üyelerin dijital okuryazarlık becerilerini geliştirmelerinde de fayda sağlamaktadır.

İkinci alt amaca ilişkin bulgu olan New York Halk Kütüphanesinde bebeklik dönemi çocukları için yapılan etkinlikler incelendiğinde kütüphanenin özellikle erken okur yazarlık ile ilgili etkinliklere ve eğitimlere daha çok önem verdiği ve bu durumu bir devlet politikası olarak benimsedikleri vurgulanmaktadır. Son dönemlerde popüler olmaya başlayan bebek kütüphaneleri ile bebek katılımcılar ön plana çıkarılmıştır. Planlanan programlarda 0-18 ay, 18-36 ay arası bebeklerle, ebeveyn ya da bakıcı katılımı ile yapılan etkinliklerle kütüphaneler bebeklerin ve yetişkinlerin keyifli vakit geçirecekleri mekanlar haline dönüşmektedir. Özellikle öykü zamanları halk kütüphanelerinde sunulan ve en çok katılım sağlanan programlar arasındadır. Özellikle son on yılda önemli bir katılım artışı olmuştur (Cahill et al. 2020). Güneş ve Canatar (2020) da çalışmalarında Türkiye’de bebek dostu kütüphanenin ilk örneği olan Karabük Zübeyde Hanim İl Halk Kütüphanesi ve Şarköy İlçe Halk Kütüphanesini inceledikleri analizler sonucunda New York halk Kütüphanesi bebeklik dönemi etkinliklerine benzer programların uygulandığını tespit etmişlerdir. Ancak kütüphanelerin bebek bölümlerinin materyal, araç gereç ve kaynak bakımından daha çok geliştirilmesinin daha faydalı olacağı sonucuna ulaşmışlardır. Arat ve Parlak (2020) ise Karabük Bebek Kütüphanesi ve Ali Dayı Çocuk Kütüphanesi’ni ergonomik açıdan incelemiş ve kütüphanelerin bebek ve çocuk kütüphanesi niteliğinde yapılmadığı, yeniden dönüştürülerek daha işlevli hale gelmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Gönen, Temiz ve Akbaş’ın da (2015), çalışmalarında özellikle vurguladıkları erken okuryazarlık döneminde çocuklara uygulanacak bir kütüphane programının kitap sevgisi kazandırmak, iletişim ve dil becerilerini geliştirmek, kütüphaneyi eğlenceli, yararlı bir ortam olarak algılamalarını sağlamada büyük rol oynadığını savunmaktadırlar. Çalışmalar göstermektedir ki kütüphanelerde bebekler için ayrılan bölümlerin hem içerikte uygulanan programlar hem de bebeklerin vakit

geçirecekleri ortamların uygunluğu bakımından son derece önemli olduğu anlaşılmaktadır. New York Halk Kütüphanesi bu bakımdan gerek iç tasarım, materyaller, oyuncaklar, sunulan kaynaklar bakımından gerekse ebeveyn katılımı yapılan etkinlikler bakımından son derece zengin içerik sunduğu ve pek çok kütüphaneye örnek olacağı sonucuna varılmıştır.

Üçüncü alt amaca ilişkin elde edilen bulgular incelendiğinde New York Halk Kütüphanesinde okul öncesi-ilkokul dönemi öğrencileri için özellikle okul dışı yapılan etkinliklerle öğrencilerin okul sonrası kütüphane ortamında ödevlerini yaparak vakit geçirmeleri, ödev dışında STEAM, akıl oyunları, lego atölyeleri, sanat atölyeleri, drama etkinlikleri ile kaliteli zaman geçirmeleri sağlanmaktadır. Bu sayede öğrenciler okul sonrası güvenilir bir ortamda hem yaşlıları ile sosyalleşme imkânı bulmakta hem de kendilerini farklı alanlarda geliştirebilmektedirler. Güller ve Bilbay (2016), yaptıkları çalışmada çocuklara özellikle okul öncesi dönemden itibaren okuma alışkanlığı kazandırılabilmesi için okuma yazmayı oyunla keşfedecekleri şekilde mekânların tasarlanmasının önemli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca bu dönemde bilgisayar kullanımının artması, ödevlerde başvuru temel kaynaklar olması bakımından kütüphane tarafında geliştirilen veri tabanları öğrenciler için oldukça faydalı imkânlar sağlamaktadır. Altunbay ve Uslu Üstten (2020)'in okuma kültürünün göstergesi olarak kitaplık ve kütüphane kullanımı üzerine yaptıkları çalışmada günümüzde internete olan ihtiyacın artması nedeniyle kütüphanelerin teknik alt yapılarını güçlendirmeleri bu sayede öğrencilerin internet aracılığıyla araştırma-inceleme yapabilmeleri sonucuna ulaşmışlardır.

Dördüncü alt amaca ilişkin elde edilen bulgular incelendiğinde New York Halk Kütüphanesinde ortaokul-lise dönemi öğrencileri için verilen hizmetlerin ve planlanan etkinliklerin oldukça yoğun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ortaokul ve lise çağı öğrencileri içinde ilkokul grubunda olduğu gibi okul sonrası aktivitelere ağırlık verilmektedir. Öğrenciler arkadaşları ile okul sonrası ders çalışabilmekte, grup etkinliklerine katılabilmektedirler. Aynı zamanda bu gruba özgü kütüphane tarafından kariyer planlaması amacıyla danışmanlıklar verilmektedir. Öğrencilerin okul dışı ilgilendikleri resim, müzik, sanat alanlarına yönelik oluşturulan odalarda çalışmalarına imkân tanınmaktadır.

Çalışma kapsamında incelenen New York Halk Kütüphanesi eskilere dayanan tarihi ile kütüphanede çocuk bölümünde geleneği yenilikle bütünleştirerek geleceğe çocukları hazırlamak için her yaş grubuna uygun iç mekân tasarımı ile programlar, etkinlikler, materyaller, kaynaklar sağlayarak çok yönlü nesiller yetiştirmeyi amaçlayan nitelikli bir kütüphane örneği olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarından yola çıkılarak politikacılara, okul yöneticileri ve öğretmenlere, ebeveynlere, kütüphanecilere ve araştırmacılara yönelik öneriler aşağıda sıralanmıştır.

- Okuma alışkanlığının ilk temelleri ailede atılmaktadır. Ebeveynlerin okumaya karşı olumlu yaklaşımlar sergilemesi, kendilerinin iyi birer kütüphane kullanıcısı olması çocukların da kütüphaneye karşı olumlu duygular beslemesine yardımcı olacaktır. Ayrıca çocuk-ebeveyn ya da çocuk-bakıcı arasında güçlü bir bağın gelişmesi, dil becerileri, iletişim becerileri ve sosyal becerilerin gelişmesi için kütüphanelerde geçirecekleri zamanı arttırmaları faydalı olacaktır.
- Kütüphanelerin iyileştirilmesi ve yaygınlaştırılması için politikacıların yapmış oldukları projelerde dünya çapında nitelikli olarak anılan kütüphaneleri örnek almaları ve bu yönde kütüphanelerde iyileştirme ve dönüştürme yapmaları etkili olacaktır. Özellikle her yaşta insanın ulaşabileceği yakınlıkta, her yaş grubunun gelişim özelliklerine uygun tasarımlar ile kütüphaneler düzenlenebilir.
- Kitap okuma ve kütüphane sevgisinin aktarılması noktasında aile kadar okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin de etkisi büyüktür. Bu nedenle öğrencilerin kütüphanede daha çok vakit geçirmesi için sık sık kütüphane ziyaretleri düzenlemeleri, kütüphanelerde okul etkinlikleri yaparak öğrencilerin kütüphane kullanımını arttırılabilir.
- Halk kütüphanelerinin çocuk bölümlerinde sadece okul öncesi dönemden itibaren değil; bebeklik döneminden itibaren programlar hazırlanması erken okuryazarlık dönemi için önemlidir. Bu nedenle kütüphaneler bebek kullanıcılar için uygun programlar hazırlayarak, bebekler için tasarlanan mekânlarda etkinlikler uygulanabilir.

- Kütüphaneler teknolojik alt yapılarını, dijital uygulamalarını genişleterek çevrim içi ulaşılabilir kaynaklar ile üyelerine farklı imkânlar sağlayabilir.
- Bu araştırma sadece New York Halk Kütüphanesinin kullanıcılarına sunduğu hizmetleri incelemekle sınırlıdır. Farklı ülkelerde de nitelikli halk ve çocuk kütüphaneleri ile ilgili araştırmalar yapılabilir.

Araştırma Etiği

Bu çalışmada, araştırma ve yayın etiği kurallarına uyulmuştur. Ayrıca bu çalışma literatür taramasına dayalı bir çalışma olduğu için etik kurul kararı gerektirmemektedir.

Yazarların Katkı Oranı

Bu araştırmada birinci yazar tarafından %50, ikinci yazar tarafından %50 katkı sağlanmıştır.

Çıkar Çatışması

Çalışmada çıkar çatışması oluşturabilecek herhangi bir durum olmadığını beyan ederim.

Kaynaklar

- Arat, Y. ve Parlak, S. (2020). Ergonomik açıdan mekân deneyimi/arkitektoniği: Karabük bebek kütüphanesi ve ankara ali dayı çocuk kütüphanesi örneği. *Ergonomi, Dergisi*, 3(3), 138-155.
- Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (UNCRC). Retrieved from <https://www.unicef.org.uk/what-we-do/un-convention-child-rights/> adresinden 25.11. 2021
- Cahill, M., Hoffman, H., Ingram, E. and Joo, S. (2020). Supporting school readiness through librarian-child interactions in public library storytimes: An analysis of assessment scores and influential factors. *Early Childhood Educational Journal*, 50(1), 11-19.
- Cevher, N. (2015). *Ankara'daki halk kütüphanesi çocuk bölümlerinin çocukların okuma alışkanlığına rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi (2020). Nasrettin Hoca Çocuk Kütüphanesi <https://mk.gov.tr/icerik/detay/nasreddin-hoca-cocuk-kutuphanesi-1> adresinden 15.03.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Delay, M. (2020). *Kitap okuyan çocuk yetiştirmek*. İstanbul: Orenda Kitap.
- Demircan, C. (2006). Türkiye'deki çocuk kütüphanelerinin halk kütüphanelerine devredilmelerinden önceki niceliksel durum (1995-2000). *Opinion Papper/ Türk Kütüphaneciliği*, 20(2), 177-194.
- Ersoy, A. (2009). *Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye'de halk kütüphaneleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Fourie, I. and Meyer, A. (2016). Role of libraries in developing an informed and educated nation. *Library Hi Tech*, 34(3), 422-432.
- Gönen, M., Temiz, N. ve Akbaş, S.C. (2015). Erken çocukluk döneminde çocuk kütüphanelerinin rolü ve önemi: Bir kütüphane programı örneği. *Milli Eğitim Dergisi*, 208, 76-89.
- Güller Delice, E. ve Bilbay, P. (2016). Kütüphane yapılarında okul öncesi çocuklara yönelik interaktif mekanların irdelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 30(3), 398-414.

- Güneş, A. ve Canatar, M. (2020). Halk kütüphanelerinde bebek kullanıcılara yönelik hizmetler. *Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi*, 13, 55-80.
- Katranacı, M. ve Yetgin, A. (2019). Ebeveynlerin, çocukların okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları ile çocuk kütüphanesine yönelik görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(3), 1817-1839.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü. (2011). *Türkiye okuma kültürü haritası*. Ankara: KYGM.
- Majid, S. (2018). Leisure reading behaviour of young children in Singapore. *Reading Horizons*, 57(2), 56-81.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. (S. Turan, Dü., ve E. Dinç, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- New York Public Library. (2021). New York Halk Kütüphanesi Çocuk Bölümü. <https://www.nypl.org> adresinden 20.11.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Polat, C., Eroğlu, E. B., Çuhadar, S., Kavak, A., Tan, B.(2018). *IFLA 0-18 Yaş Grubundaki Çocuklar İçin Kütüphane Hizmeti Rehberi*. https://repository.ifla.org/bitstream/123456789/253/1/ifla-guidelines-for-library-services-to-children_aged-0-18-tr.pdf adresinden 20.11.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Sever, S. (2019). *Çocuk edebiyatı ve okuma kültürü*. Ankara: Tudem Yayınları.
- Sever, S. (2010). *Çocuk ve edebiyat*. Ankara: Tudem Yayıncılık.
- Şentürk, B. (2021). *Okuma Kültürü Ve Kütüphaneler*. (Ed: Mehlika Karagözoğlu Aslıyüksek). İstanbul: Hiper Yayınları.
- Tnaju, E. H. (2010). Çocuklarda kitap okuma alışkanlığına genel bir bakış. *Aile ve Toplum Dergisi*, 6(22), 30-39.
- Yavuzer, H. (1997). *Ana, baba ve çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11.Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, B ve Ezenel, E. (2022). UNESCO halk kütüphanesi bildirgesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 36(3): 388-391.

Extended Abstract

Introduction

In order to increase the reading culture in the societ, people must transform their literacy skills into reading habits and critical redaing skills; they should be able to use the skills they have acquired in technological environments in accordance wtih their purpose. Reading habits can be gained to individuals in different ways. Public library services for children seem to have recently put emphasis on promoting school readiness. School readiness enables children to be successful in their future school life and to acquire the necessary skills, behaviors and knowledge before the school period (Cahill et al., 2020).If we look at the history of children’s libraries in Turkey, the first children’s library was established Akhisar in 1925 by Türk Ocakları. The first modern children’s library was opened in Ankara Bahçelievler on April 23,1955. The opened children’s library was established as a branch of the National Library and was designed by Adnan Ötüken. In order to adapt to the changing world order in recent years, the Ministry of Culture and Tourism has started to work within the scope of the “Improvement of Children and Public Libraries Project.” From 2012, the year the Project started, until 2022, 265 libraries were built, and many libraries are still working. At the same time, the Nasreddin Hodja Children’s Library, located in the Presidential National Library opened Ankara in 2020, has started to serve children between the ages of 5-10 with its collection of 25,000 books. In addition to fairy tale listening activities in the library, there are also art studies for children according to age groups. Audio and video rooms are also designed for children who come as a group or individually and spend time in the library, so that they can benefit from visual and auditory materials (Presidential Millet Library, 2020). Researches on public and children’s libraries and projects of ministries to improve and expand libraries Show that libraries are as important today as they were in the past and will continue to do so in the future. The aim of study is to introduce the children’s section of the New York Public Library, which is a good example in the world in terms of being a model fort he libraries planned to be built in the future in Turkey. The sub-objectives fort he purpose are given below:

1. What are the general features of the New York Public Library?
2. What are the activities for infancy children at the New York Public Library?
3. What are the activities for preschool-elementary school students at the New York Public Library?
4. What are the activities for middle and high school students at the New York Public Library?

Method

The design of the research is an example of a case study. Depending on the purpose of the research, the data were collected from the website of the New York Public Library. In the present study, the general features of the New York Public Library, the activities held in the library, and the functioning of the library system were classified. According to the research questions, face-to-face and online activities in the library, group work; Infancy period, preschool-primary school period, secondary school – high school period were determined and the activities were analyzed in accordance with these themes. At this stage, visual evidence was also used to support the analysis of the data.

Findings

Libraries in America have a system where not only books are exchanged, but also various out-of-school activities are carried out. Particularly, more importance is given to activities related to early literacy and it has been adopted as a state policy that children gain a love of books from an early age. The New York Public Library was established to support a range of programs and resources for children of all ages, parents, educators, and caregivers. Activities designed for New York children and teens, including books, free homework help, learning tools, and fun, engaging skills to help them develop all their skills. The library also offers its resources on the internet free of charge, with its own e-reader system called “SimplyE”. More than 300.000 e-books and audiobooks have been defined in

the system. It has also created a system called ‘‘Shelf Help’’ as a personalized book selection service for library members. Unlimited access to all kinds of books is also provided for young people in the library. In addition, activities such as reading activities for babies and children are organized for young people. The library also provides one-on-one university and career preparation counseling for secondary school students. They provide information on issues such as promotions of universities and scholarship opportunities.

Conclusion, Discussion and Recommendations

Although societies try to adapt to what the digital age brings, due to the age in which we live, libraries have important duties in the formation of a society’s reading culture and in raising generations that grow up with a love of books. Based on the results of the research, suggestions for politicians, school administrators and teachers, parents, politicians, school administrators and teachers, parents librarians and researchers are listed below:

- The foundations of reading habits are laid in the family. Parent’s positive attitudes towards reading and being good library users themselves will help children to have positive feelings towards the library.
- For the improvement and dissemination of libraries, it will be effective if politicians take the libraries that are known as qualified around the world as an example and make improvements and transformations in libraries in this direction.
- In the children’s sections of public libraries, not only from the preschool period; preparing programs from infancy is important for the early literacy period.
- By expanding their technological infrastructure and digital applications, libraries can provide different opportunities to their members with online resources.